

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

УДК 658.152

Гаюкова В.Ю., студентка 4 курсу
факультету економіки і права
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

На сьогоднішній день, враховуючи складну економічну ситуацію в Україні, фінансова сторона підприємства стала гострим питанням в діяльності господарських підприємств. Внаслідок неправильного управління фінансовими ресурсами, яке включає певні методи і способи впливу, багато підприємств не досягають поставленої мети. Метою статті є дослідження окремих аспектів підвищення ефективності фінансових ресурсів підприємства, які можна застосувати до українських компаній. Відомо, що ефективне використання фінансових ресурсів включає залежність кількості і якості використаних ресурсів з результатами в кількісному і якісному вираженні. Проблемою ефективного управління і використання фінансових ресурсів займалися українські вчені І.І. Янжул, І.Х. Озеров, М.А. Алексеєнко та ін.[1-3].

Існує величезна кількість підходів до поняття сутності фінансів підприємства. Я погоджуюся з думкою, що фінанси підприємства – це застосування різноманітних прийомів і методів досягнення максимального прибутку фірми, або загальної вартості капіталу, вкладеного в справу [4]. В першу чергу будь-який підприємець стикається з проблемою виявлення джерел фінансових ресурсів, для того щоб вони принесли максимальний ефект. Звичайно ж, найкращий варіант – власний капітал, він досить простий і забезпечує стійкість підприємству при цьому знижуючи ризик, пов'язаний з банкрутством. Однак його недолік лежить в обмеженості і неможливості посилення своїх позицій на ринку, що може забезпечити кредит, взятий у банку. У свою чергу позиковий капітал, включаючи і кредити в банку, складні в плані залучення грошових коштів, високих відсотків і як наслідок зниження платоспроможності підприємства. Тому слід вибирати оптимальне співвідношення власного і позикового капіталів, не

заціклюючись на чомусь одному. Як правило, реалізація будь-якого проекту на підприємстві носить довгостроковий характер і вимагає формування відповідного інвестиційного бюджету, тому використовувати для фінансування інвестицій джерела короткострокових фінансових ресурсів досить важко й ризиковано. В умовах складного становища в банківській сфері і недостатньої готовності банків до розширення інвестицій у виробництво, особливо важлива роль може належати лізингу. Лізинг це є засіб інвестування через різні форми оренди. Наприклад, в США на лізинг припадає близько третини інвестицій в обладнання [5]. У формі лізингу підприємство отримує фактично позику на повну вартість одержуваного обладнання. Це особливо важливо в умовах дефіциту коштів. Погашення ж може відбуватися в гнучких формах з урахуванням особливостей виробництва.

У підвищенні ефективності фінансового забезпечення підприємства, що виражається в збільшенні швидкості руху матеріального і товарного потоків, важливу роль відіграють способи грошових розрахунків і взаєморозрахунків. Форми, види та порядок фінансових розрахунків підприємства при закупівлі матеріально-технічних ресурсів регулюються договірними відносинами. На вибір форм і видів розрахунків впливають різні чинники, такі як порядок документообігу, вид різних фінансових операцій та ін.

Ще одним важливим інструментом підвищення ефективності використання фінансових ресурсів є управління основними виробничими фондами підприємства та нематеріальними активами. Основним питанням в управлінні ними є вибір методу нарахування амортизації. Також, успіх управління фінансовими ресурсами прямо залежить від структури капіталу підприємства. Структура капіталу може сприяти або перешкоджати зусиллям компанії по збільшенню її активів. Вона також прямо впливає на норму прибутку, оскільки компоненти прибутку з фіксованим відсотком, що виплачуються за борговими зобов'язаннями, не залежать від прогнозованого рівня активності компанії [6]. Якщо фірма має високу частку боргових виплат, можливі труднощі з пошуком додаткових капіталів. Співвідношення позикових коштів і ризикового

капіталу має бути таким, щоб забезпечити задовільну віддачу від вкладень, особливо це стосується гнучкості у зміні структури капіталу. Зазвичай легше домовитися про короткострокові позики, ніж про середньо- або довгострокові. Короткостроковий капітал може забезпечити очікувані і неочікувані коливання потоку готівки, тоді як середній довгостроковий капітал потрібен в основному для тривалих проектів. При здійсненні управління фінансовими ресурсами необхідно вирішити яким чином визначатиметься вартість капіталу, прийнятого за базу для розрахунків, та його приріст або вибуття.

Також слід зазначити, що оптимально визначивши і використавши фінансові ресурси, підприємство може нести збитки в результаті зниження трудової дисципліни, порушення технології виробництва, перевитрати матеріалів, сировини та інших причин. Тому необхідно оцінювати ефективність використання всіх складових частин, які формують в цілому фінансові ресурси підприємства.

Ефективність використання фінансових ресурсів характеризується оборотністю активів і показниками рентабельності. Отже, ефективність управління можна підвищувати зменшуючи термін оборотності і підвищуючи рентабельність за рахунок зниження витрат і збільшення виручки. Прискорення оборотності оборотних коштів не вимагає капітальних витрат і веде до зростання обсягів виробництва і реалізації продукції. Однак інфляція досить швидко знецінює оборотні кошти, підприємствами на придбання товару направляється все більша їх частина, а неплатежі покупців відволікають значну частину коштів з обороту. Один із способів економії оборотного капіталу, а також підвищенні його оборотності полягає в удосконаленні управління запасами. Оскільки підприємство вкладає кошти в утворенні запасів, то витрати зберігання пов'язані не тільки зі складськими витратами, а й з ризиком псування і старіння товарів, а також з тимчасовою вартістю капіталу, тобто з нормою прибутку, яка могла бути отримана в результаті інших інвестиційних можливостей з еквівалентним ступенем ризику [7].

Для визначення основних напрямків пошуку резервів збільшення прибутку слід підвищити продуктивність і якість обладнання,

використовувати прогресивні види матеріалів і технології їх обробки, прискорити оборотність поточних активів, підвищити кваліфікацію і продуктивність праці персоналу, знизити трудомісткість і матеріаломісткість продукції.

З економічної точки зору хотілося б відзначити, що фінансові ресурси підприємства це не тільки фонди грошових коштів або грошові доходи і надходження, так як фонди грошових коштів можуть і не утворюватися у організацій, а доходи і надходження не обов'язково мати грошову форму. Їх роль у підприємницькій діяльності важко переоцінити, оскільки вони безпосередньо і в найкоротші терміни здатні перетворюватися в будь-який інший вид економічних ресурсів і, крім того, забезпечувати кругообіг останніх.

Таким чином були досліджені окремі аспекти підвищення ефективності фінансових ресурсів підприємства та виявлено той факт, що підприємства сьогодні відчувають потребу у фінансових ресурсах, джерелом яких є власні і позикові кошти, тому важливо знайти правильне їх співвідношення. Доходи, одержувані підприємством, також служать джерелом формування фондів фінансових ресурсів з чого випливає, що слід брати до уваги всю економічну складову підприємства. Цей напрямок дослідження буде розглядатися автором й надалі, тому що він має широкі можливості щодо виявлення нових аспектів.

Література

1. Янжул І.І. Золотые страницы финансового права России / І.І.Янжул. – М.: Финансы, 2002. – 566 с.
2. Озеров І.Х. Курс финансового менеджмента. 3-е издание / І.Х. Озеров. – М.: Финансы, 2003. – 260 с.
3. Алексеєнко М.А. Теорія фінансів: навчальний посібник / М.А. Алексеєнко. – К.: Економіка, 2005. – 243 с.
4. Балащенко В.Ф. Финансы предприятий: изд. 2-е испр. / В.Ф. Балащенко, Т.Е. Бондарь. – М.: Финансы, 2001. – 254 с.

5. Лытнев О.Н., Финансовые ресурсы предприятия: учебное пособие / О.Н. Лытнев – М.: Экономика, 2001. – 202 с.

6. Фомин П.А. Оценка эффективности использования финансов предприятий в условиях рыночной экономики / П.А. Фомин, В.В. Хохлов. – М.: Высшая школа, 2002. – 189 с.

7. Бочаров, В.В. Финансовый анализ: учебное пособие. – 2-е изд. перераб. и доп. / В.В. Бочаров. – СПб.: ПИТЕР, 2009. – 240 с.

Науковий керівник,

д.е.н., проф.

Шиян Д.В.

Опубліковано в авторській редакції